

8. Μετά από τις πρόσφατες συζητήσεις για τα κλιματολογικά φαινόμενα που επιδρούν στο περιβάλλον, διαπιστώνεται ότι τα δάση έχουν κεφαλαιώδη σημασία που θα πρέπει

να ληφθεί υπόψη από μία δασική πολιτική, όχι μόνο σε κοινοτικά πλαίσια αλλά σε παγκόσμιο επίπεδο.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 1989.

*Ο Πρόεδρος της
Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής*
Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για:

- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 για τη βελτίωση της αποτελεσματικότητας των γεωργικών διαρθρώσεων στο θέμα της δασοκάλυψης των γεωργικών εκτάσεων⁽¹⁾,
- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που θεσπίζει κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. .../88 όσον αφορά την αναπτυξιακή δράση και την αξιοποίηση των δασών στις αγροτικές ζώνες της Κοινότητας⁽²⁾,
- την πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) του Συμβουλίου που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 355/77 σχετικά με μια κοινή δράση για τη βελτίωση των όρων μεταποίησης και εμπορίας των γεωργικών προϊόντων και των προϊόντων αλιείας⁽³⁾,
- το σχέδιο απόφασης του Συμβουλίου για τη σύσταση μόνιμης δασικής επιτροπής⁽⁴⁾, και
- την πρόταση κανονισμού του Συμβουλίου αριθ. .../88 που καθιερώνει ευρωπαϊκό σύστημα πληροφόρησης και επικοινωνίας στον τομέα των δασών (EFICS)⁽⁵⁾

(89/C 139/07)

Στις 18 Οκτωβρίου 1988 το Συμβούλιο αποφάσισε, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 198 της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, να ζητήσει από την Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή να γνωμοδοτήσει για τα παραπάνω έγγραφα.

Το τμήμα γεωργίας και αλιείας στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών εξεργάσθηκε τη γνωμοδότησή του με βάση την έκθεση του εισηγητή κ. Fresi, στις 3 Μαρτίου 1989.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε ομόφωνα στις 30 Μαρτίου 1989 κατά την 264η σύνοδο ολομέλειάς της την ακόλουθη γνωμοδότηση.

1. Εισαγωγή

1.1. Κατά το παρελθόν οι παρεμβάσεις της Κοινότητας στο δασικό τομέα πραγματοποιήθηκαν με ενέργειες που ήταν κυρίως συμπληρωματικές άλλων ενεργειών, κυρίως γεωργικών. Αυτές οι πρωτοβουλίες, που επιχειρήθηκαν σε ένα διάστημα μεγαλύτερο των 20 ετών, με συχνά ευκαιριακό χαρα-

κτήρα, είχαν πολύ περιορισμένη επίδραση παρά το γεγονός ότι τα τελευταία 5 χρόνια διατέθηκαν γι'αυτές περίπου 500 εκατομμύρια ECU.

1.2. Με το σχέδιο ψηφίσματος σχετικά με τους στόχους και τις αρχές της δασικής πολιτικής, που υπέβαλε στο Συμβούλιο το 1978 αλλά κυρίως με το Υπόμνημα «Δράσεις της Κοινότητας στο δασικό τομέα» του Ιανουαρίου 1986, η Επιτροπή προτείνει στο Συμβούλιο μια σειρά ενεργειών υπέρ της προστασίας, της ανάπτυξης και της αξιοποίησης των δασών. Αυτές οι ενέργειες θα μπορούσαν να συμβάλλουν μεταξύ των άλλων και στην επίλυση πολυάριθμων γεωργικών προβλημάτων τα οποία αντιμετωπίζει ήδη η Κοινότητα.

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 312 της 7. 12. 1988, σ. 5.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 312 της 7. 12. 1988, σ. 7.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 312 της 7. 12. 1988, σ. 10.

⁽⁴⁾ ΕΕ αριθ. C 312 της 7. 12. 1988, σ. 11.

⁽⁵⁾ ΕΕ αριθ. C 312 της 7. 12. 1988, σ. 14.

1.3. Οι προτάσεις της Επιτροπής του 1978, όπως και το Υπόμνημα του 1986, είχαν συναντήσει ευρύτατη αποδοχή τόσο στο Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο όσο και στην Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή⁽¹⁾. Στο Συμβούλιο ωστόσο δεν είχαν θετική έκβαση.

1.3.1. Αλλά και η δέσμευση των κρατών μελών να αυξήσουν την προστασία των δασών, να προστατεύσουν τους φυσικούς πόρους και να καταπολεμήσουν την ερημοποίηση, που αναλήφθηκε ύστερα από τη Διεθνή Διάσκεψη (Silva) που πραγματοποιήθηκε το 1986 και ύστερα από ευρύτατη διαβούλευση μεταξύ της Επιτροπής και των εθνικών διοικήσεων, δεν ανταποκρίνεται με εξαντλητικό τρόπο στην απαίτηση του προσδιορισμού του συνόλου των κριτηρίων στα οποία θα πρέπει να στηριχθεί η στρατηγική για τα δασικά θέματα, και αυτό παρά την ύπαρξη μιας σειράς αποφάσεων που υιοθετήθηκαν από το Συμβούλιο τα τελευταία χρόνια.

1.4. Η Επιτροπή, έχοντας ωστόσο επίγνωση της μεγαλύτερης διάθεσης των κρατών μελών να εξετάσουν σήμερα θετικά τα οικονομικά, τα περιβαλλοντικά και τα προβλήματα αναψυχής που σχετίζονται τόσο με τις ειδικά δασικές πτυχές όσο και με τις πτυχές του γενικότερου αγροτικού χώρου, υποβάλλει μια σειρά νέων προτάσεων που τις προσδιορίζει ως «Στρατηγική και δράση της Κοινότητας στο δασικό τομέα» οι οποίες και αποτελούν το αντικείμενο της παρούσας γνωμοδότησης.

1.5. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει τη δυσκολία και τις δυσχέρειες που προκύπτουν από την έλλειψη μιας οργανικής δασικής πολιτικής. «Η Κοινοτική Στρατηγική στα δασικά θέματα», θα μπορούσε επιπλέον να αποκτήσει μεγαλύτερη συνοχή και πληρότητα εάν αντί να περιορίζεται σε ενέργειες στις μειονεκτικές περιοχές, περιελάμβανε επίσης τις παραδοσιακές δασικές ζώνες που παρέχουν προϊόντα ποιότητας ως προς τα οποία η Κοινότητα έχει σοβαρά ελλείμματα. Η Κοινότητα συνεπώς οφείλει να προωθήσει τις κατάλληλες πρωτοβουλίες για την καλύτερη προστασία και αξιοποίηση αυτών των προϊόντων. Αυτό επιπλέον θα ευνοήσει την δυνατότητα αναδάσωσης των γειτονικών γεωργικών εκτάσεων.

Έχοντας υπόψη αυτές τις εκτιμήσεις και τις αντικειμενικές δυσκολίες που ενδεχόμενα εμπόδισαν αυτή την ειδική στιγμή την υποβολή πιο ολοκληρωμένων προτάσεων με στόχο τον προσδιορισμό μιας κοινοτικής δασικής πολιτικής, η ΟΚΕ εγκρίνει τις αρχές και τους στόχους στους οποίους θεμελιώνονται οι σημερινές προτάσεις της Επιτροπής. Κρίνει, ωστόσο, ότι οι σημερινές προτάσεις, που αποτελούν ένα πρώτο ουσιαστικό βήμα προς την σωστή κατεύθυνση, θα πρέπει να επανεξεταστούν τόσο ως προς τα στοιχεία και τα κριτήρια που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της αναγκαίας συνοχής των ίδιων των προτάσεων, όσο και ως προς τα μέσα παρέμβασης και τα χρηματοδοτικά μέσα που αποβλέπουν στην εξασφάλιση της αποτελεσματικότητάς τους.

2. Οι σημερινές προτάσεις

2.1. Οι προτάσεις της Επιτροπής θεμελιώνονται σε μια σειρά αρχών και στόχων. Αυτοί είναι:

α. Οι αρχές

- ο τομέας συγκροτείται από διάφορους υποτομείς που συνδέουν τα δασικά προϊόντα, τις βιομηχανίες (πρώτης ή δεύτερης μεταποίησης) και τις υπηρεσίες,
- επιτελούν ποικιλόμορφες λειτουργίες οικονομικού, περιβαλλοντικού και ψυχαγωγικού χαρακτήρα,
- οι ενέργειες της ΕΟΚ πρέπει να είναι συμπληρωματικές, δηλαδή να αποβλέπουν στην ολοκλήρωση των ενεργειών των κρατών μελών, των περιφερειών, των περιφερειακών οργανισμών και των ιδιωτών,
- οι δασικές ενέργειες επιβάλλεται να έχουν χαρακτήρα συνέχειας και να ενταχθούν σε μια μακροπρόθεσμη προοπτική.

β. Οι στόχοι

Αφορούν ειδικότερα ενέργειες:

- αναδάσωσης ως θεραπευτικό και ουσιαστικό μέσο κοινωνικοοικονομικού αναπροσανατολισμού διαμέσου της συμμετοχής στην αναδιοργάνωση του χώρου και στη γενικότερη ενίσχυση του αγροτικού κόσμου,
- που αποβλέπουν στη διασφάλιση του ανεφοδιασμού σε ανανεώσιμες πρώτες ύλες, με την αποφυγή (όσο αυτό είναι δυνατό) της αύξησης του βαθμού εξάρτησης της ΕΟΚ από δασικά προϊόντα,
- που αποσκοπούν στην ενθάρρυνση της ανάπτυξης υγιών και ολοκληρωμένων οικοσυστημάτων που θα συμβάλλουν στη βελτίωση του περιβάλλοντος,
- που αποβλέπουν στην ενθάρρυνση του έργου οικονομικών επιχειρηματιών και στη διευκόλυνση της κυκλοφορίας των δασικών προϊόντων,
- που είναι σε θέση να προστατεύσουν τη δασική κληρονομιά από κάθε μορφής επίθεση (επιζήμιες δραστηριότητες των ανθρώπων, αρρώστιες, έντομα κλπ.),
- που αποσκοπούν στη χρησιμοποίηση των δασών για ψυχαγωγικούς και πολιτιστικούς σκοπούς, μέσω της δημιουργίας συστημάτων εθνικών πάρκων,
- που συμβάλλουν στην αξιοποίηση των δασικών πόρων και στην καταπολέμηση της ερημοποίησης μέσω της κατάρτισης και εφαρμογής ολοκληρωμένων δασικών προγραμμάτων που είναι αναγκαία για να εξασφαλισθεί η ανάπτυξη των πιο φτωχών περιοχών,
- που αξιοποιούν τη συμβολή των δασών και των δασικών προϊόντων στην κατάρτιση και την εφαρμογή άλλων κοινοτικών πολιτικών.

2.2. Η Επιτροπή αναφέρει εξάλλου στις προτάσεις της, τους τομείς δραστηριότητας και τις συνθήκες για να τους εξασφαλισθεί η μέγιστη αποτελεσματικότητα. Αυτές οι ενέργειες αφορούν ειδικότερα τις υποδομές (δασικοί δρόμοι σύνδεσης με το δημόσιο οδικό δίκτυο), τις δομές (δημιουργία μονάδων διοίκησης δασικών περιοχών μέσω της συγχώνευσης δασικών εκτάσεων και εκτάσεων που προορίζονται για

⁽¹⁾ Έγγρ. CES του Μαΐου 1979 (ΕΕ αριθ. C 227 της 10. 9. 1979, σ. 10, και ΕΕ αριθ. C 263 της 20. 10. 1986, σ. 17).

ανάδωση), τις δασοκαλλιεργητικές και μεταποιητικές τεχνικές, τη ρύθμιση (εναρμόνιση των εθνικών διατάξεων ή και υιοθέτηση κοινοτικών διατάξεων ειδικότερα όσον αφορά την ποιότητα των υλικών, των ουσιών, την τυποποίηση των δασικών προϊόντων)· τη βελτίωση των εγκαταστάσεων (μέσω επίσης της παροχής κινήτρων για την ανάπτυξη και τη δημιουργία μικρών και μεσαίων επιχειρήσεων μεταποίησης δασοκομικών προϊόντων· την υιοθέτηση μέτρων που εξασφαλίζουν τον εφοδιασμό σε δασικά προϊόντα)· την οργάνωση και την ανάπτυξη ενώσεων ιδιοκτητών δασικών εκτάσεων καθώς και ενώσεων που προωθούν την καλύτερη τεχνικοεπαγγελματική ειδίκευση και την εφαρμογή σύγχρονων τεχνικών που αποσκοπούν στην εξασφάλιση της διαφάνειας της αγοράς· την ανάπτυξη ορισμένων συστημάτων δασοκομικών προϊόντων (π.χ. φελός, τροπική ξυλεία, ρητίνη κλπ.).

2.3. Η Επιτροπή θεωρεί επιπλέον ότι εκτός από αυτές τις ενέργειες πρέπει να προηγηθούν ή να ακολουθήσουν ειδικές πρωτοβουλίες που θα αποβλέπουν στη συστηματική συλλογή στοιχείων που θα επιτρέψουν να αξιολογηθεί η ζήτηση και η προσφορά δασικών προϊόντων, η δασική και τεχνολογική έρευνα, η δασική παιδεία, η τεχνική επιμόρφωση του προσωπικού και η δημιουργία υπηρεσιών διάδοσης, η κατάρτιση ειδικών δασικών προγραμμάτων για τις αναπτυσσόμενες χώρες κλπ.

2.4. Όσον αφορά τα μέτρα που χρειάζεται να τεθούν σε εφαρμογή, οι προτάσεις της Επιτροπής αναφέρονται στην ανάγκη να ενθαρρυνθεί η λήψη μέτρων ή δασικών πρακτικών γενικού χαρακτήρα (για παράδειγμα για την προστασία των δασών) με χρηματοδοτικά κίνητρα, να προωθηθούν νέες δασικές ενέργειες με τη συμβολή της ΕΟΚ [π.χ. ενέργειες κοινής χρηματοδότησης τύπου μεσογειακών ολοκληρωμένων προγραμμάτων (ΜΟΠ), προγράμματα στα πλαίσια κοινοπραξίας μεταξύ της ΕΟΚ, του κράτους της περιφέρειας και των δημόσιων ή ιδιωτικών οργανισμών], να αναληφθούν κοινοτικές δασικές ενέργειες (σε εξαιρετικές περιπτώσεις) που έχουν χαρακτήρα διερευνητικό ή πειραματικό· να συντονισθούν οι εθνικές δασικές πολιτικές στα μέρη εκείνα όπου δεν υπάρχει σύγκλιση, αφού ληφθεί ωστόσο υπόψη η ποικιλομορφία των εθνικών καταστάσεων.

γ. Τα μέσα

2.5. Ως προς τους συγκεκριμένους στόχους και τα μέσα που απαιτούνται για την επίτευξή τους, η Επιτροπή παρουσιάζει μια σειρά προτάσεων με σκοπό την τροποποίηση, την επέκταση του πεδίου εφαρμογής τους ή τον καθορισμό των όρων εφαρμογής των σχετικών υφιστάμενων κανονισμών. Συγκεκριμένα η Επιτροπή προβλέπει:

α) Μια πρόταση κανονισμού που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 (πρόταση Α) που θεσπίζει:

— ενίσχυση για την δασοκάλυψη γεωργικών εκτάσεων υπέρ των ιδιοκτητών γεωργικών εκμεταλλεύσεων ή οιοδήποτε άλλου προσώπου καθώς και για τις δασικές ενώσεις ή συνεταιρισμούς ή οργανισμούς που πραγματοποιούν τη δασοκάλυψη των γεωργικών εκτάσεων,

— χορήγηση ετήσιου επιδόματος ανά δασοκαλυμμένο εκτάριο, ανώτατης διάρκειας 20 ετών, ως αντισταθμιστική αποζημίωση του απωλεσθέντος εισοδήματος κατά τη διάρκεια του παραγωγικού κύκλου.

β) Έναν κανονισμό που ορίζει τους κανόνες εφαρμογής του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 2052/88 όσον αφορά το Ευρωπαϊκό Γεωργικό Ταμείο Προσανατολισμού και Εγγυήσεων (ΕΓΤΠΕ) για τις δράσεις ανάπτυξης και αξιοποίησης των δασών στις αγροτικές περιοχές (πρόταση Β). Η πρόταση αυτή θεσπίζει την οικονομική συμμετοχή της Κοινότητας στις δράσεις ανάπτυξης και αξιοποίησης των δασών στις αγροτικές περιοχές καθώς και τα σχετικά κριτήρια και τρόπους παρέμβασης.

γ) Δύο προτάσεις για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 355/73 (προτάσεις Γ1 και Γ2) σχετικά με

— την επέκταση και στα μεταποιημένα προϊόντα φελλού (θέσεις δασολογίου 45.02, 45.03 και 45.04) των διατάξεων του άρθρου 7 όσον αφορά τη χρηματοδότηση των σχεδίων,

— τη θέσπιση κοινής δράσης για την ανάπτυξη και την ορθολογική οργάνωση των επιχειρήσεων που ασχολούνται με την επεξεργασία, μεταποίηση ή εμπορία των δασικών προϊόντων.

δ) Μια απόφαση του Συμβουλίου για τη συγκρότηση «Μόνιμης Δασικής Επιτροπής» που θα εξετάζει τις διάφορες πολιτικές στο δασικό τομέα των κρατών μελών καθώς και τα σχετικά μέτρα και προγράμματα.

ε) Μια πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3528/86 σχετικά με την προστασία των δασών από την ατμοσφαιρική ρύπανση (η οποία δεν εξετάζεται στην παρούσα γνωμοδότηση).

ζ) Μια πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) που τροποποιεί τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 3529/86 σχετικά με την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές (η οποία δεν εξετάζεται στην παρούσα γνωμοδότηση).

η) Μια πρόταση κανονισμού (ΕΟΚ) που θεσπίζει τη σύσταση ενός ευρωπαϊκού συστήματος πληροφόρησης και επικοινωνίας στον δασικό τομέα (παρατηρητήριο).

3. Γενικές παρατηρήσεις

3.1. Αρχικά θα πρέπει να παρατηρηθεί ότι η Κοινότητα δεν μπορεί να παραμείνει αδιάφορη ενώπιον της συνεχιζόμενης καταστροφής των τροπικών δασών, με ρυθμό 170 000 τετραγωνικών χιλιομέτρων το χρόνο, με συνέπεια την ερήμωση των εκτάσεων. Όπως είναι γνωστό τα δάση ασκούν λειτουργία φυσικού φίλτρου του διοξειδίου του άνθρακα και αντιπροσωπεύουν τον πιο σημαντικό παράγοντα ρύθμισης της υγρασίας, και συνεπώς βρίσκονται στο κέντρο των πλανητικών ισορροπιών.

Λαμβάνοντας υπόψη ότι τα τροπικά δάση καταστρέφονται συχνά με αποκλειστικό σκοπό την παραγωγή προϊόντων ξυλείας, τα οποία εν μέρει προορίζονται για την ικανοποίηση των αναγκών των βιομηχανικών χωρών, ή καίγονται με σκοπό τη δημιουργία γεωργικών επιφανειών, φαίνεται σκόπιμο να αναλάβει η Κοινότητα, στα πλαίσια μιας συνολικής περιβαλλοντικής πολιτικής, πρωτοβουλίες για την αναχαίτιση αυτού του φαινομένου. Οι ενδιαφερόμενες χώρες θα πρέπει να ενισχυθούν κατάλληλα στο μέτρο που αναλαμβάνουν να διατηρούν τα δάση σαν πνεύμονες του πλανήτη.

3.2. Για τον προσδιορισμό της παρέμβασής της στο δασικό πεδίο η Κοινότητα θα πρέπει να εξετάσει προσεκτικά και το ρόλο που διαδραματίζει η πρώτη ύλη ξύλο στην ανάπτυξη της μεταποιητικής βιομηχανίας η οποία είναι μια από τις πιο σημαντικές όσον αφορά τον αριθμό των απασχολούμενων και τον όγκο του κύκλου εργασιών. Η κοινοτική παραγωγή προϊόντων ξύλου — περίπου 115 εκατομμύρια κ.μ. — καλύπτει το 40 % μόνο των αναγκών, ενώ για το υπόλοιπο 60 % — περίπου 175 εκατομμύρια κ.μ. — είναι αναγκαστική η προσφυγή στο εξωκοινοτικό εμπόριο. Λαμβάνοντας υπόψη ειδικότερα το έλλειμμα στους τομείς χαρτιού και χαρτονιού, χαρτόμαζας και τεμαχισμένων προϊόντων για τα οποία προσφεύγουμε στην εξωκοινοτική αγορά αναζητώντας ποσότητες στρογγυλού ξύλου που φθάνουν ή υπερβαίνουν τα 30 εκατομμύρια κ.μ., για κάθε τομέα η κοινοτική παρέμβαση στο δασικό πεδίο θα πρέπει να θέσει ως στόχο να μετριασθεί μακροπρόθεσμα αυτή η εξάρτηση από το εξωτερικό.

3.3. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η παρέμβαση της ΕΟΚ στο δασικό τομέα πρέπει να γίνει συνεκτιμώντας ορισμένο αριθμό κριτηρίων κατά την αξιολόγηση των παρεμβάσεων ανά πρόγραμμα και σχέδιο και ειδικότερα στο βαθμό που αυτό είναι δυνατό:

α) Τις υπάρχουσες συνδέσεις μεταξύ των γεωργικών, δασικών και ζωοτεχνικών δραστηριοτήτων. Αυτό συνεπάγεται ότι για να επιτευχθούν τα καλύτερα δυνατά αποτελέσματα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στα προγράμματα και τα σχέδια που διευκολύνουν την ένταξη σ' ένα σύνολο αυτών των διάφορων δραστηριοτήτων. Με σκοπό την εν λόγω ένταξη είναι απαραίτητο να εξετασθούν και οι δραστηριότητες που συνδέονται με τη συλλογή, μεταποίηση και εμπορία των προϊόντων της άλλης βλάστησης, εκτός των δένδρων του δάσους καθώς και με τη βιοτεχνία και τον τουρισμό-αναψυχή.

β) Ως προς τη διάθεση των δαπανών του δασικού τομέα το γεγονός ότι είναι αναγκαίο να ευνοηθούν, πάντα τηρώντας τις οικολογικές προϋποθέσεις, τα σχέδια τα οποία λόγω της διάστασής τους εξασφαλίζουν μια συνολική οικονομική συμπληρωματικότητα η οποία θα πρέπει να αποδεικνύεται με την κατάλληλη ανάλυση κόστους-οφέλους ή με ανάλυση πολλαπλών στόχων. Αυτή η διάσταση του σχεδίου μπορεί πάντοτε να επιτευχθεί σε επίπεδο ομογενών ζωνών μέσω της προσφυγής και σε διάφορες συνεταιριστικές μορφές. Τα όργανα οικονομικής ανάλυσης που προβλέπονται είναι βεβαίως εκείνα, που είναι πιο κατάλληλα στην περίπτωση επενδύσεων στο δασικό τομέα, και τα οποία, κυρίως, έχοντας πολλαπλούς στόχους επιτρέπουν την επίτευξη οφελών που μόνο εν μέρει μπορούν να έχουν άμεση επίπτωση στις τιμές της αγοράς.

— Έχει πρωταρχική σημασία οι πρωτοβουλίες στις οποίες προεξάρχει ο οικονομικός σκοπός να προωθούνται όχι μόνον από ιδιωτικούς φορείς, μεμονωμένους ή με τη μορφή διανομιών ενώσεων, αλλά και από δημόσιους οργανισμούς (π.χ. τ.σ., περιφέρειες, κοινότητες, ορεινές κοινότητες και οικονομικούς οργανισμούς) ή ακόμη καλύτερα από μει-

κτές συνεταιριστικές μορφές μεταξύ δημόσιων οργανισμών και ιδιωτών. Η συμβολή των ιδιωτικών πρωτοβουλιών έχει ωστόσο μεγάλη σημασία γιατί συνδέεται πιο εύκολα με τις ανάγκες της αγοράς διάφορων προϊόντων.

Διαφορετικά θα είναι τα γνωρίσματα των πρωτοβουλιών που προωθούνται με στόχο το περιβάλλον και την προστασία του. Οι πρωτοβουλίες του είδους αυτού μπορούν να προωθούνται κυρίως (αν και όχι αποκλειστικά) από τους δημόσιους οργανισμούς της περιοχής και/ή οικονομικούς οργανισμούς.

— Θεωρείται ωστόσο ότι ακόμη και στα πλαίσια πρωτοβουλιών που ανταποκρίνονται σε περιβαλλοντικές και παραγωγικές απαιτήσεις οι παραγωγικοί προσανατολισμοί θα πρέπει να λάβουν υπόψη τους τη δυνατότητα οικονομικής αξιολόγησης των δασικών προϊόντων εκτός από τις περιπτώσεις αποκλειστικού προορισμού για φυσικά πάρκα, και συγκεκριμένα όπου η παραγωγική χρήση αποκλείεται από τους κανονισμούς των μεμονωμένων πάρκων.

γ) Τη σημασία που αποκτά η δασική δραστηριότητα ως συμπλήρωμα της γεωργικής, στο μέτρο που η τελευταία συμβάλλει:

— στην αύξηση του εισοδήματος των γεωργοπαραγωγών πράγμα που επιτρέπει να αποφευχθεί η οριστική εγκατάλειψη των γεωργικών δραστηριοτήτων και συνεπώς των ίδιων των αγροτικών περιοχών,

— στη διατήρηση και την αύξηση, όσο το δυνατό περισσότερο, της απασχόλησης τόσο ως ολοκληρωμένης δραστηριότητας του προσωπικού που ασχολείται με τα δάση όσο και ως επικουρικής δραστηριότητας απαραίτητης για την οικονομική ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών,

— στην εφαρμογή μιας στρατηγικής ανάπτυξης και στην εξασφάλιση προσανατολισμού των γεωργικών και δασικών δαπανών στο στόχο της διαρθρωτικής βελτίωσης των καθυστερημένων περιοχών, για να προωθηθεί η ανάπτυξη των αγροτικών περιοχών και να επιταχυνθεί η προσαρμογή των γεωργικών δομών (στόχος αριθ. 1, 5α και 5β),

— στην καλύτερη αξιοποίηση των πόρων, ανθρώπινων και φυσικών.

δ) Την αναγκαιότητα να καθοριστούν οι γενικές κατευθύνσεις δράσης σε θέματα εγγείου ιδιοκτησίας και σε φορολογικά θέματα ειδικότερα στις περιοχές εκείνες όπου οι διαστάσεις των επιχειρήσεων είναι ήδη από μόνες τους αρκετά περιορισμένες για τη γεωργική δραστηριότητα (πράγμα που ισχύει οπωσδήποτε περισσότερο για τις δασικές δραστηριότητες), με σκοπό να επιτραπεί:

— η ενοποίηση των γεωργοδασικών εκτάσεων τόσο ενός ιδιαίτερου παραγωγού όσο και παραγωγών που ιδρύουν δασικές γεωργικές και εγγειοκτηματικές ενώσεις κάτω από φορολογικές προϋποθέσεις που αποτελούν κίνητρο για τις εν λόγω επιχειρήσεις,

— τον καθορισμό κριτηρίων και συνθηκών για τη δημιουργία ενώσεων, συνεταιρισμών και κοινοπραξιών παραγωγών (ιδιωτικού ή μεικτού χαρακτήρα) με σκοπό να επιτευχθούν οι ελάχιστες διαστάσεις που απαιτούνται για να εξασφαλισθεί η οικονομική βιωσιμότητα των σχεδίων και προγραμμάτων αναδάσωσης. Θα μπορούσαν να συσταθούν, διάφορες εταιρικές μορφές, ακόμη και δεύτερου βαθμού, από ενώσεις επαγγελματικών κατηγοριών. Θα μπορούσαν επίσης να συμβάλουν είτε μεμονωμένα είτε με τη συμμετοχή οικονομικών και/ή τοπικών οργανισμών στην αποτελεσματική διαχείριση εκείνων των περιουσιακών στοιχείων του δημοσίου που μπορούν να προορισθούν για την επίτευξη των στόχων.

ε) Την σκοπιμότητα της κατάρτισης ενός δασικού χάρτη που θα επιτρέψει να διαιρεθεί το έδαφος σε ομογενείς ζώνες, τόσο μέσω της επιλογής των τύπων δασικής δραστηριότητας όσο και για να καθορισθεί η φύση και η σημασία των προβλεπόμενων παρεμβάσεων.

στ) Την απαίτηση να υιοθετηθούν δραστικά μέτρα κατάλληλα να περιορίσουν σημαντικά την ατμοσφαιρική ρύπανση κι αυτό με σκοπό να μειωθούν σε μόνιμη βάση οι ζημιές στα δάση. Ανάλογες ενέργειες θα πρέπει να προωθηθούν για την προστασία των δασών από τις πυρκαγιές. Τα μέτρα που περιέχονται στις προτάσεις της Επιτροπής (βελτίωση της στατιστικής απογραφής των ζυμίων στα δάση, μια ορισμένη ενίσχυση των μέτρων καταπολέμησης που θα πρέπει να προωθηθεί) αποτελούν, οπωσδήποτε, κάποια πρόοδο, η οποία όμως απέχει κατά πολύ από το να είναι ικανοποιητική.

ζ) Τα καθήκοντα και οι στόχοι για τους οποίους προβλέπεται η σύσταση ενός «παρατηρητηρίου» που θα καταγράφει όλα τα τεχνικά και περιβαλλοντικά δεδομένα, φαίνονται τελείως ανεπαρκείς. Αυτή η υπηρεσία που θα μπορούσε να είναι δημόσιας ή μεικτής φύσης, θα ήταν δυνατό επίσης να έχει ως καθήκον την παρατήρηση όλων των αναγκαίων στοιχείων για τον καθορισμό της ζήτησης και της προσφοράς των δασικών προϊόντων σε περιφερειακό, εθνικό και κοινοτικό επίπεδο. Αυτό θα επέτρεπε τη διευκόλυνση της επαφής μεταξύ παραγωγών και μεταποιητών γεωργικών προϊόντων, προωθώντας προς επίλυση τα προβλήματα που προκύπτουν από την έλλειψη σύνδεσης μεταξύ των διάφορων τομέων της ίδιας γραμμής «παραγωγής». Το παρατηρητήριο ωστόσο θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη τις οικονομικές και κοινωνικές παραμέτρους.

η) Τον προσδιορισμό σε γενικό επίπεδο συνθηκών ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής των υφιστάμενων νομοθετικών ή και διοικητικών δεσμεύσεων. Θα προβλέπεται ταυτόχρονα η εναρμόνισή τους προκειμένου να εξασφαλισθεί τόσο η ισότητα συνθηκών μεταξύ των επιχειρηματιών των διάφορων περιοχών της ΕΟΚ ως προς την εκμετάλλευση για οικονομικούς σκοπούς των δασικών δραστηριοτήτων και της οικονομικής χρησιμοποίησης των διάφορων παραγωγών, όσο και ο ίδιος βαθμός προστασίας της δασικής δραστηριότητας για λόγους περιβαλλοντικούς και ψυχαγωγικούς. Αυτές οι εγγυήσεις θα ήταν δυνατό να καταστούν ανάγλυφες από την κατάλληλη κοινοτική πειθαρχία.

θ) Η ΟΚΕ παραπέμπει εξάλλου στις γενικές παρατηρήσεις που διετύπωσε στη γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της σχε-

τικά με την «Πολιτική για τις ορεινές περιοχές»⁽¹⁾ λαμβανομένης υπόψη της απαίτησης που τονίζονταν στην ίδια γνωμοδότηση, ότι πρέπει δηλαδή να εξετασθεί το σύνολο των προβλημάτων στα πλαίσια μιας σφαιρικής προσέγγισης.

4. Όργανα και μέσα παρέμβασης

4.1. Η ΟΚΕ θεωρεί επιπλέον ότι τα υπάρχοντα μέσα παρέμβασης (κανονισμοί (ΕΟΚ) αριθ. 797/85, 2052/88 κλπ) που προορίζονται ουσιαστικά για τις γεωργικές δραστηριότητες, δεν είναι ικανοποιητικά για να χρηματοδοτήσουν σχέδια και προγράμματα στα πλαίσια μιας συνολικής αξιοποίησης των αγροτικών περιοχών· δασικά σχέδια και προγράμματα τα οποία πράγματι προστίθενται στην υποστήριξη των γεωργικών δραστηριοτήτων.

4.2. Η κινητοποίηση των «κοινοτικών πλαισίων υποστήριξης» θα διευκολυνόταν με τη σύσταση ενός ταμείου για τη χορήγηση των συνολικών επιδοτήσεων που θα πρέπει να εγγραφεί σε ειδικό κονδύλιο του προϋπολογισμού. Αυτό θα παράσχει τη δυνατότητα να αναπτυχθούν καταλληλότερες μορφές παρέμβασης ως προς την ιδιαιτερότητα των προβλημάτων που είναι συναφή με τη δασική δραστηριότητα, τόσο στο πλαίσιο των δράσεων για την ανάπτυξη των καθυστερημένων περιοχών και των αγροτικών ζωνών όσο και στο πλαίσιο των δράσεων που αποβλέπουν στη βελτίωση των δομών μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων.

4.3. Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή στη γνωμοδότηση που διατύπωσε για το υπόμνημα της Επιτροπής του Ιουλίου 1986⁽²⁾, έκρινε «ανεπαρκή την εξέταση των ειδικών προβλημάτων των δασών στις ορεινές περιοχές στις οποίες είναι αναγκαία (διευκρίνιζε η γνωμοδότηση) μία περαιτέρω εμπάθυνση». Η γνωμοδότηση πρωτοβουλίας της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για «μία πολιτική για τις ορεινές περιοχές» που υιοθετήθηκε τον Απρίλιο 1988⁽³⁾ αναφερόταν ρητά στις ανεπάρκειες αυτές καθώς και στην ανάγκη όπως οι δασικές δραστηριότητες μη εξετασθούν με τρόπο απομονωμένο δηλ. ανά κλάδο. Η οριζόντια παραγωγική ολοκλήρωση και η συμπληρωματικότητα με άλλες οικονομικές δραστηριότητες είναι ουσιαστικής σημασίας, αναφέρει το κείμενο, για τα εισοδήματα, την απασχόληση και την προστασία του περιβάλλοντος.

4.4. Δεν φαίνεται ότι η Επιτροπή έλαβε υπόψη της επαρκώς στις παρούσες προτάσεις την απαίτηση που εκφράστηκε στην ανωτέρω γνωμοδότηση. Ούτε η παραπομπή στην διατύπωση προγραμμάτων που θα προσδιορισθούν σε συννενόηση με τις εθνικές, περιφερειακές και τοπικές αρχές φαίνεται να αποτελεί επαρκή απάντηση. Η ΟΚΕ πιστεύει ότι τα σχετικά κριτήρια επιβάλλεται να μνημονευθούν στις διατάξεις του κανονισμού Β.

4.5. Αν η έννοια της «παραγωγικής οικολογίας» που αναπτύσσεται στην ενημερωτική έκθεση για «μία πολιτική για τις ορεινές περιοχές» αποτελεί κεφαλαίωδη αρχή από την οποία θα πρέπει να εμπνευσθεί η πολιτική για το περιβάλλον,

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 175 της 4. 7. 1988, σ. 47.

⁽²⁾ ΕΕ αριθ. C 263 της 20. 10. 1986, σ. 17.

⁽³⁾ ΕΕ αριθ. C 175 της 4. 7. 1988, σ. 47.

αυτό ισχύει για τις ορεινές περιοχές, αλλά επίσης για όλες τις περιοχές του αγροτικού κόσμου που διέρχονται περίοδο οικονομικής παρακμής. Σ' αυτές τις περιοχές η αγροζωοτεχνική δραστηριότητα μπορεί να συνδυασθεί επαφελώς με την δασοκαλλιέργεια και όλες οι δυνατότητες εκμετάλλευσης του δάσους και των προϊόντων του με την πανίδα, τη θήρα και την αλιεία, με πολυάριθμες δηλαδή δραστηριότητες που συνδέονται με τον ελεύθερο χρόνο. (Η ΟΚΕ στη γνωμοδότηση «το μέλλον του αγροτικού κόσμου» θα ασχοληθεί ειδικότερα μ' αυτές τις τελευταίες δυνατότητες). Στα πλαίσια της υλοποίησης των παραπάνω στόχων θα έπρεπε να δοθούν κίνητρα και για μικρές παρεμβάσεις όπως η μόνιμη τοποθέτηση φυτών κατά μήκος των συνόρων των ιδιοκτησιών και των ρυακιών και των δρόμων μεταξύ των αγροκτημάτων που συμβάλλουν και στην επανεμφάνιση της μικρής πανίδας που απειλείται εν μέρει με εξαφάνιση λόγω των μεταβολών που έχει υποστεί διαχρονικά το φυσικό περιβάλλον.

4.6. Για το σύνολο των λόγων που εκτέθηκαν, η ΟΚΕ θεωρεί ανεπαρκείς τους πόρους που αναφέρονται (έστω και προσωρινά) για τη χρηματοδότηση των δραστηριοτήτων που αποτελούν το αντικείμενο των τελευταίων προτάσεων της Επιτροπής στα δασικά θέματα. Στη δράση για την προστασία και τη διατήρηση των υφιστάμενων δασών θα πρέπει να δοθεί προτεραιότητα σε σχέση με τις δραστηριότητες νέων αναδασώσεων στο πλαίσιο των προγραμμάτων αναδάσωσης στις αγροτικές ζώνες.

Ωστόσο δεν πρέπει να παραμεληθεί η πραγματικότητα ορισμένων χωρών ή περιοχών, που χαρακτηρίζονται από πενιχρή δασοκάλυψη, όπου τα προβλήματα πρέπει να αντιμετωπισθούν με διαφορετικό τρόπο. Εξάλλου η χορήγηση των επιδομάτων για δραστηριότητες αναδάσωσης θα πρέπει να ενθαρρύνει, με τα κατάλληλα κριτήρια, τη δράση για την «έγγεια αναδιάρθρωση» χωρίς την οποία οι δαπάνες φύτευσης στο πλαίσιο των δράσεων αναδάσωσης θα εξουδετερωθούν, εάν δεν επιτευχθούν, αν όχι οι άριστες, τουλάχιστον οι ελάχιστες διαστάσεις των γεωργικών εκμεταλλεύσεων.

4.6.1. Τόσο τα χρηματοδοτικά μέσα όσο και η προικοδότησή τους θα πρέπει να επανεξετασθούν αφού ληφθεί υπόψη ότι είναι ανάγκη να εξασφαλισθεί επαρκής χρηματοδότηση για το σύνολο των δραστηριοτήτων που περιέχονται στο πρόγραμμα πλαίσιο της Επιτροπής για το οποίο προτείνονται πιστώσεις πολύ πιο χαμηλές από αυτές που δαπανήθηκαν για διάφορες δασικές δραστηριότητες τα τελευταία 5 χρόνια (500 εκατομμύρια ECU) και τις οποίες η ίδια η Επιτροπή κρίνει στο έγγραφο της «περιορισμένες και συχνά ευκαιριακές» αν και οι δαπάνες δεν είναι αμελητέες.

5. Ειδικές παρατηρήσεις

5.1. Η ΟΚΕ επισημαίνει ένα ορισμένο παράδοξο μεταξύ των απαιτήσεων παρέμβασης στο πλαίσιο των προτάσεων τις οποίες η Επιτροπή θεωρεί ότι έχουν στρατηγική σημασία και του μη υποχρεωτικού χαρακτήρα των εν λόγω παρεμβάσεων. Θα πρέπει συνεπώς να εξασφαλισθεί ότι η προώθηση των δραστηριοτήτων για την επανάκτηση των υφιστάμενων δασών και για την αναδάσωση των πρώην γεωργικών εκτάσεων δεν θα εξουδετερωθεί από τη χορήγηση εκ μέρους των κρατών μελών ενισχύσεων για επενδύσεις ή επιδομάτων για την απώλεια εισοδήματος που δεν θα ανταποκρίνονται στους επιδιωκόμενους στόχους των εν λόγω προτάσεων.

5.2. Η προσφυγή στις διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 για την χρηματοδότηση δασικών δραστηριοτήτων περιορίζεται στην αναδάσωση εκτάσεων που αφαιρούνται από τη γεωργική παραγωγή ή σε δασώσεις εκτάσεις γραμμικής δρυός. Οι δραστηριότητες αναδάσωσης ή ανάκτησης και/ή βελτίωσης των υφιστάμενων δασών μπορούν ωστόσο να πραγματοποιηθούν και με διάφορα άλλα είδη.

5.2.1. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η επιλογή των ειδών που πρέπει να χρησιμοποιηθούν θα πρέπει να εξετασθεί στα πλαίσια συνολικής αξιολόγησης της περιοχής για να λαμβάνεται υπόψη η ύπαρξη των ενδεχόμενων εναλλακτικών εισοδημάτων και το είδος της αναδάσωσης που ταιριάζει καλύτερα στη φύση του εδάφους και στις απαιτήσεις ενσωμάτωσης των δραστηριοτήτων αυτών με άλλες υπάρχουσες ή δυνατές δραστηριότητες της εν λόγω περιοχής.

5.3. Το επίδομα 150 ECU ανά εκτάριο θεωρείται γενικά ανεπαρκές (έστω και αν χορηγηθεί στο ανώτατο ποσό του). Αυτό ισχύει όχι μόνο στην περίπτωση εντατικής αναδάσωσης αλλά ακόμη και για τις επιχειρήσεις στις οποίες η δραστηριότητα αναδάσωσης ενσωματώνεται σε άλλες γεωργικές δραστηριότητες.

5.3.1. Κατά τη γνώμη της ΟΚΕ το επίδομα για απώλεια εισοδήματος πρέπει να περιορισθεί στους ιδιώτες ή σε συνεταιρισμούς και σε οικονομικούς και/ή τοπικούς οργανισμούς, για να αποφευχθεί η σύγκρουση συμφερόντων μεταξύ αυτών και του κράτους που πρέπει άλλωστε να αποφασίζει για την χορήγηση των επιδομάτων.

5.4. Για τα δάση φελλού ή τις επιχειρήσεις όπου το δάσος φελλού είναι ενσωματωμένο σε ζωοτεχνικές δραστηριότητες, οι οποίες γενικότερα αφορούν εκτροφή προβάτων και αιγών, η χρησιμοποίηση των λιβαδιών είναι αδύνατη έως ότου τα δένδρα φτάσουν ύψος 2 μέτρων. Η ενίσχυση πρέπει να υπολογισθεί, στην περίπτωση νέων εγκαταστάσεων, όχι ανά εκτάριο αλλά ανά δένδρο.

5.4.1. Για τις μεικτές επιχειρήσεις που ενσωματώνονται σε ζωοτεχνικές δραστηριότητες τα συμπεράσματα ενός «διεθνούς συμποσίου για την καλλιέργεια φελλού» που πραγματοποιήθηκε στη Σαρδηνία τον Οκτώβριο του 1987 αναφέρουν το ποσό των 2 ECU ανά φυτό (με την προϋπόθεση 100 δένδρων κατά μέσο όρο/ανά εκτάριο) ως ενίσχυση για την απώλεια εισοδήματος.

5.5. Η ίδια η διάρκεια της παροχής της ενίσχυσης θα πρέπει να λαμβάνει υπόψη το γεγονός ότι για πολλά είδη, ειδικότερα για τα σημαντικά είδη με υψηλή αξία ανά μονάδα, η καθυστέρηση εισοδήματος υπερβαίνει κατά μέσο όρο τα 35 χρόνια. Συνεπώς χρειάζεται να τροποποιηθεί η διάρκεια και το ποσό της ενίσχυσης ανάλογα με τα είδη που χρησιμοποιούνται και με τον ειδικό χαρακτήρα της παραγωγικής διάταξης, που σχετίζεται με τα ίδια τα είδη.

5.5.1. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει τη σκοπιμότητα της συγκρότησης συμβουλευτικής επιτροπής για το μέλλον, σύμφωνα με τις προθέσεις της Επιτροπής, στα πλαίσια του διακανονισμού για τις γεωργικές συμβουλευτικές επιτροπές.

5.6. Όσον αφορά τη διαθεσιμότητα εκτάσεων που αφαιρούνται από την γεωργική παραγωγή παρατηρείται ήδη μια αξιοσημείωτη διαφοροποίηση μεταξύ των διαφορετικών περιφερειών της ΕΟΚ. Η προσφυγή στα διάφορα μέσα που επιτρέπουν την αφαίρεση από το παραγωγικό κύκλωμα γεωργικών εκτάσεων, φαίνεται πιο έντονη σε ορισμένες περιοχές, οι οποίες εξάλλου παρουσιάζουν μεγαλύτερες επιχειρήσεις και πιο ικανοποιητικές διαρθρώσεις.

5.7. Στο μέτρο που η παρατήρηση αυτού του φαινομένου θα επιβεβαιωθεί κατά την εφαρμογή των σχετικών κανονισμών, θα προκύψει μία κατάσταση με πρόσθετα μειονεκτήματα ακριβώς για τις επιχειρήσεις των μειονεκτικών ζωνών με μικρότερες μέσες επιφάνειες και στις οποίες παρατηρείται μεγαλύτερη ανάγκη ενίσχυσης των δασικών δραστηριοτήτων.

5.8. Αυτή η δυσχερής κατάσταση θα μπορούσε να αντισταθμισθεί με την κατάρτιση προγραμμάτων που θα υλοποιηθούν με κοινή χρηματοδότηση σε αγροτικές περιοχές μέσω της εφαρμογής σχετικά σημαντικών «κοινοτικών πλαισίων υποστήριξης», που θα εξασφαλίσουν τις απαραίτητες συνεργείες με τη χρησιμοποίηση όλων των κοινοτικών μέσων και την προσφυγή σε κατάλληλες τεχνικές χρηματοδότησης.

5.9. Όταν οι διαστάσεις των διαθέσιμων εκτάσεων είναι τόσο περιορισμένες αυτό δικαιολογεί την προσφυγή σε συνεταιριστικές ή και άλλες διάφορες εταιρικές μορφές και μεικτής ακόμη φύσεως (γεωργοί και μη: ιδιωτικοί φορείς και δημόσιοι οργανισμοί) με σκοπό:

- να ανακτηθούν και να αποκατασταθούν οι δασώδεις εκτάσεις που χάθηκαν στο παρελθόν και οι οποίες απειλούνται με διάβρωση ή έχουν καταστραφεί από πυρκαγιές ή άλλες φυσικές καταστροφές,
- να συγκροτήσουν την εδαφική βάση που είναι αναγκαία για την αποτελεσματική τεχνικοοικονομική εκμετάλλευση,
- να προβλέψουν την κατάρτιση προγραμμάτων διαχείρισης που θα συμβιβάζονται με τις απαιτήσεις του περιβάλλοντος,
- να ετοιμάσουν προγράμματα τεχνικοεπαγγελματικής κατάρτισης τόσο στον τομέα των τεχνικών επιχειρησιακής διαχείρισης όσο και στον τομέα κατάρτισης/ειδίκευσης όσων ασχολούνται με τις δασικές εργασίες και με τις συναφείς ενσωματωμένες δραστηριότητες ή την αρχική μεταποίηση των δασικών προϊόντων,
- να προβλέψουν την οργάνωση της προσφοράς ξυλείας από ποσοτική και ποιοτική άποψη.

5.9.1. Αυτό θα επιτρέψει την διατήρηση των επιπέδων απασχόλησης, και την αύξηση της ίδιας της απασχόλησης, τη βελτίωση των συνθηκών εργασίας και την επωφελή αξιοποίηση και χρησιμοποίηση των πόρων.

5.10. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι οι προτάσεις για τις ενισχύσεις σχετικά με τις δαπάνες λειτουργίας των δασικών ενώσεων, στο αρχικό στάδιο της δραστηριότητας, πρέπει να επανεκτιμηθούν για να οριστικοποιηθούν τα κίνητρα προώθησης των υπηρεσιών τεχνικής βοήθειας προς τα μέλη, τόσο στα πλαίσια της διαχείρισης των δασικών δραστηριοτήτων και/ή της αρχικής μεταποίησης των προϊόντων όσο και στα πλαίσια των προγραμμάτων κατάρτισης προκειμένου να εξασφαλισθεί η κατάλληλη ειδίκευση όσων απασχολούνται στο δασικό τομέα και ιδιαίτερα του εργατικού δυναμικού.

5.11. Η ύπαρξη διαρθρωτικών προβλημάτων υποδεικνύει τη σκοπιμότητα της πρόβλεψης προγραμμάτων κτηματικής διαχείρισης των δασικών εκτάσεων ή προγραμμάτων για μεγάλες συγχωνευμένες επιχειρήσεις που μπορούν να αποτελέσουν μια πρώτη φάση στην οργάνωση της προσφοράς δασικών προϊόντων.

5.12. Κρίνεται σκόπιμο να υποδειχθεί η κατάρτιση προτύπων σχεδίων τα οποία σε εδαφικό επίπεδο μπορούν να αποτελέσουν τον προπομπό μιας δράσης για την έγγειο αναδιοργάνωση (π.χ. στο επίπεδο μιας κοιλάδας) ικανής να προωθήσει την ολοκληρωμένη οικονομική και κοινωνική ανάπτυξη μεταξύ γεωργικο-δασικο-κτηνοτροφικών δραστηριοτήτων, των δραστηριοτήτων μεταποίησης και εμπορίας των προϊόντων, τουριστικοψυχαγωγικών δραστηριοτήτων και δραστηριοτήτων διατήρησης και αξιοποίησης του περιβάλλοντος. Με τον τρόπο αυτό μπορούν να δοκιμαστούν και νέες μέθοδοι διαχείρισης των πόρων παρέμβασης στο έδαφος και των χρηματοδοτικών τεχνικών.

5.13. Η ΟΚΕ θεωρεί εξάλλου αναγκαίο να δοθεί ειδική προσοχή στην επιλογή των ειδών των δένδρων που προορίζονται για την αναδάσωση, και για να ληφθεί υπόψη η δυνατότητα, να αντικατασταθούν εισαγόμενα είδη από εγχώρια σημαντικά είδη με υψηλή αξία ανά μονάδα.

Αντίστοιχα θα πρέπει να εξετασθεί η δυνατότητα της χρησιμοποίησης ειδών ταχείας ανάπτυξης, προσαρμοσμένων στις κλιματολογικές συνθήκες και στις απαιτήσεις της αγοράς, αφού ληφθεί υπόψη ότι θα εξασφαλισθεί πως συμβιβάζονται με την πολιτική για το περιβάλλον.

5.14. Παρατηρείται επίσης ότι οι νομοθετικές διατάξεις που ισχύουν στα διάφορα κράτη μέλη ή στις περιφέρειες θα έχουν διαφορετική επίδραση στα προγράμματα/σχέδια αναδάσωσης των γεωργικών εκτάσεων ή των αγροτικών περιοχών σε ό,τι αφορά:

- την έγγεια αναδιάρθρωση που πρέπει να ενθαρρυνθεί και να αποτελέσει ταυτόχρονα σύνδεσμο μεταξύ της δράσης αυτής και της χορήγησης επιδομάτων για την αξιοποίηση της έκτασης,
- τη φορολογική μεταχείριση η οποία προβλέπει και άλλες μορφές εξαιρέσεων από την έγγειο φορολογία για τη διάρκεια του παραγωγικού κύκλου ή άλλες μορφές που εγγυώνται μια μεταχείριση χωρίς διακρίσεις μεταξύ των επιχειρήσεων των κρατών μελών,

— τις νομοθετικές/κανονιστικές διοικητικές δεσμεύσεις που παρεμποδίζουν σε πολλές περιπτώσεις την οικονομική χρησιμοποίηση των δασών, με το πρόσχημα ότι υπάρχουν περιβαλλοντικές δεσμεύσεις. Ουδεμία απτή και οικονομικά έγκυρη πρωτοβουλία δε θα καταστεί δυνατή, εφόσον δεν καθορισθούν και στη συνέχεια δεν τηρούνται τα κριτήρια χρησιμοποίησης των δενδροκαλλιεργειών για οικονομικούς σκοπούς, και με την προϋπόθεση ότι γίνονται σεβαστές οι περιβαλλοντικές απαιτήσεις.

5.15. Θεωρείται συνεπώς αναγκαίο να αναληφθούν οι απαραίτητες πρωτοβουλίες για την εναρμόνιση των εθνικών νομοθεσιών ή και την υιοθέτηση κοινοτικών διατάξεων, εάν χρειασθεί, με σκοπό να αποφευχθεί οποιαδήποτε διάκριση μεταξύ γεωργών και επιχειρηματιών στις διάφορες περιοχές της ΕΟΚ.

5.16. Στον κανονισμό Α που επιφέρει νέες τροποποιήσεις στον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 πρέπει να διευκρινίζεται περισσότερο ο στόχος της αναδημιουργίας μιας ενσωμάτωσης των γεωργικών και δασικών δραστηριοτήτων των προϊόντων από την υπόλοιπη δασική βλάστηση, του τουρισμού κλπ. Οι διατάξεις του κανονισμού (ΕΟΚ) αριθ. 797/85 μπορούν να αποτελέσουν χρήσιμο κίνητρο για τη δημιουργία συνεταιριστικών ή άλλων εταιρικών μορφών οι οποίες, αφού ενταχθούν στα δασικά προγράμματα που προωθούνται στο πλαίσιο των συνεταιριστικών προσπαθειών, θα μπορούν να επωφελοούνται, ως προς τις επενδυτικές δαπάνες, από τις ενισχύσεις τις οποίες χορηγούν άλλα όργανα παρέμβασης.

5.17. Κατά την απαρίθμηση των διάφορων μέτρων υποδομής για τη βελτίωση των δασικών εκτάσεων θα πρέπει να υποδειχθούν οι δασικοί δρόμοι, που είναι επίσης σημαντικοί όπως οι δρόμοι σύνδεσης. Αυτό ισχύει επίσης και για την εκτίμηση του κόστους και των ενισχύσεων που θα δοθούν σχετικά.

5.18. Στον καθορισμό της παραγωγικής βάσης πρέπει να ληφθεί όχι μόνο η επιχείρηση αλλά και η περιοχή. Η έννοια των οικονομικά ομοιογενών περιοχών είναι απαραίτητη για να συνδεθεί κατάλληλα και σωστά η παραγωγή με την αγορά.

5.19. Παρατηρείται τέλος όσον αφορά τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 797/85, ότι η συνολική διάθεση 80 000 ECU ανά επιχείρηση, και ειδικότερα τα όρια των 20 000 ECU για τις επενδύσεις σχετικά με τη βελτίωση των δασικών εκτάσεων, έστω και αν αυτά τα ανώτατα όρια αναφέρονται μόνο στις κοινοτικές παρεμβάσεις, επιτρέπουν παρεμβάσεις σε μέτριες μόνο επιφάνειες.

5.20. Οι ενισχύσεις αυτού του ύψους δεν επιτρέπουν να χρησιμοποιηθούν με τρόπο οικονομικό οι δαπάνες στο κατάλληλο εδαφικό πλαίσιο ενώ ευνοούν ταυτόχρονα διάσπαρτες παρεμβάσεις σε μεμονωμένες μικρές επιχειρήσεις.

5.21. Στον κανονισμό σχετικά με την αναδάσωση σε αγροτικές περιοχές θα πρέπει να διευκρινισθεί το κριτήριο το οποίο, εφόσον υπάρχει ισότητα προϋποθέσεων, θα ευνοήσει τα προγράμματα που εγγυώνται καλύτερα επίπεδα απασχόλησης, τόσο στη φάση της επένδυσης όσο και στη συνέχεια κατά τη διαχείριση και συνηθισμένη συντήρηση.

5.22. Οι δύο κανονισμοί που τροποποιούν τον κανονισμό (ΕΟΚ) αριθ. 355/77 χρειάζεται να ολοκληρωθούν με την ένδειξη της αξιοποίησης των προϊόντων της άλλης βλάστησης του δάσους.

5.23. Η ΟΚΕ υπογραμμίζει ότι είναι σκόπιμο όπως οι δύο διατάξεις των δύο κανονισμών (Γ 1 και Γ 2) με τους οποίους επεκτείνεται και στα προϊόντα από ξύλο και φελλό ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 355/77 εφαρμόζονται στις δασικές δραστηριότητες και στις περιφέρειες και εδάφη τα οποία σήμερα εξαιρούνται από τις παρεμβάσεις που αναφέρονται στο στόχο αριθ. 1. Στην αντίθετη περίπτωση, το ενδιαφέρον των μέτρων αυτών θα εξουδετερωθεί για πολλές περιοχές και χώρες, οι ανάγκες των οποίων στον τομέα αυτό δεν είναι μικρότερες σε σχέση με άλλες περιοχές.

5.23.1. Η ΟΚΕ θεωρεί επιπλέον ότι ο κανονισμός (ΕΟΚ) αριθ. 355/77 θα μπορούσε να αποτελέσει το πιο ενδεδειγμένο όργανο για την αύξηση των δυνατοτήτων παρέμβασης των παραγωγών ή των δασικών ενώσεων, προκειμένου να βελτιωθεί η παραγωγή να αυξηθούν οι εισοδηματικές πηγές με την αύξηση της προστιθέμενης αξίας και την καλύτερη διασύνδεση μεταξύ παραγωγής και εμπορίας.

5.24. Η ΟΚΕ θεωρεί ότι η σύσταση Μόνιμης Δασικής Επιτροπής (κανονισμός Δ), η οποία εξάλλου δεν θα έχει πραγματικές εξουσίες ως προς την επιλογή των κατευθύνσεων παραγωγής, δεν εξυπηρετεί τους σκοπούς για τους οποίους προτάθηκε. Τα θεσμικά της καθήκοντα όσον αφορά την αξιολόγηση των σχεδίων, των προγραμμάτων και των διάφορων δραστηριοτήτων του δασικού τομέα θα μπορούσαν να εκπληρώνονται αποτελεσματικότερα από τη «Μόνιμη Επιτροπή Διαρθρώσεων». Ωστόσο η πρόταση να δημιουργηθεί Μόνιμη Επιτροπή παραμένει σε ισχύ κυρίως με την προοπτική της διεύρυνσης της δασικής στρατηγικής προς μια πολιτική των δασών.

5.24.1. Λαμβανομένου όμως υπόψη του ειδικού χαρακτήρα των δασικών δραστηριοτήτων, η ΟΚΕ θεωρεί απαραίτητη τη σύσταση μιας «Επιτροπής εμπειρογνομώνων στην οποία θα συμμετέχουν εκπρόσωποι των κοινωνικών εταίρων και του ιδιωτικού τομέα και η οποία θα υποβοηθεί την «Επιτροπή Διαρθρώσεων» κατά την αξιολόγηση των σχεδίων, προγραμμάτων και δράσεων στο δασικό τομέα.

5.25. Έρευνα

5.25.1. Για να βελτιωθεί και να εξειδικευθεί η στρατηγική της Κοινότητας στο δασικό τομέα, έχει θεμελιώδη σημασία να παρασχεθούν κίνητρα παράλληλα με τη διάθεση κατάλληλων οικονομικών πόρων, για την προώθηση των θεωρητικών όσο και των εφαρμοσμένων δασικών ερευνών. Τα αποτελέσματα της έρευνας θα αποτελέσουν τους απαραίτητους όρους για τη γνώση, την προστασία και την ανάπτυξη των

δασικών πόρων της Κοινότητας, για την καλή λειτουργία του «παρατηρητήριου», για την ορθολογική οργάνωση της αγοράς δασικών προϊόντων και για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη των αγροτικών και ιδιαίτερα των ορεινών ζωνών.

5.25.2. Πολλοί είναι οι τομείς γύρω από τους οποίους θα πρέπει να στραφεί η έρευνα, αλλά προτεραιότητα πρέπει να δοθεί:

- στις τεχνικές δασοκαλλιέργειες με σκοπό την πολλαπλή χρήση του δάσους,
- στη γενετική βελτίωση των δένδρων των δασών και στην προώθηση της γενετικής μηχανικής,
- στις τεχνικές ανάλυσης του δασικού περιβάλλοντος,

- στις τεχνικές ανάλυσης και προστασίας των δασών από τη μόλυνση,
- στην φυτουγειονομική προστασία,
- στην καταπολέμηση των πυρκαϊών,
- στην οικονομία της δασικής παραγωγής και της παραγωγικής διαδικασίας δάσος-ξύλεια,
- στην οικονομική αξιολόγηση της πολλαπλής λειτουργίας των δασών,
- στην οργάνωση της προσφοράς και ζήτησης των δασικών προϊόντων,
- στην δασική μηχανοποίηση,
- στην τεχνολογία της ξυλείας.

Βρυξέλλες, 30 Μαρτίου 1989.

Ο Πρόεδρος της

Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής

Alberto MASPRONE

Γνωμοδότηση για την πρόταση οδηγίας του Συμβουλίου σχετικά με τις διαδικασίες ανάθεσης συμβάσεων από φορείς που παρέχουν υπηρεσίες στους τομείς των υδάτων, της ενέργειας και των μεταφορών⁽¹⁾

(89/C 139/08)

Το Συμβούλιο αποφάσισε στις 24 Οκτωβρίου 1988 να ζητήσει, σύμφωνα με τις διατάξεις του άρθρου 100 Α της Συνθήκης για την ίδρυση της Ευρωπαϊκής Οικονομικής Κοινότητας, τη γνωμοδότηση της Οικονομικής και Κοινωνικής Επιτροπής για την παραπάνω πρόταση.

Το τμήμα βιομηχανίας, εμπορίου, βιοτεχνίας και υπηρεσιών, στο οποίο ανατέθηκε η προετοιμασία των σχετικών εργασιών, υιοθέτησε τη γνωμοδότησή του την 1η Μαρτίου 1989 με βάση την εισηγητική έκθεση του κ. Kaaris.

Η Οικονομική και Κοινωνική Επιτροπή υιοθέτησε κατά τη 264η σύνοδο ολομέλειάς της, συνεδρίαση της 31ης Μαρτίου 1989, την ακόλουθη γνωμοδότηση με 95 ψήφους υπέρ, 23 ψήφους κατά και 16 αποχές (ονομαστική ψηφοφορία).

Η ΟΚΕ επικροτεί τις προτάσεις που υπέβαλε η Επιτροπή για την φιλελευθεροποίηση των διαδικασιών ανάθεσης δημόσιων συμβάσεων στους πιο σημαντικούς αλλά έως τώρα εξαιρούμενους τομείς με την επιφύλαξη των ακόλουθων παρατηρήσεων.

1. Γενικές παρατηρήσεις

1.1. Η ΟΚΕ αισθάνεται ανακούφιση επειδή η Επιτροπή ύστερα από μια παρατεταμένη περίοδο μελέτης και διαβουλεύσεων με τους ενδιαφερόμενους τομείς κατέθεσε τελικώς τις οριστικές προτάσεις της για την επέκταση των κοινοτικών

διατάξεων στις δημόσιες αγορές όλων των προϊόντων εκτός εκείνων που προορίζονται για αμυντικούς σκοπούς. Η ανάθεση συμβάσεων από δημόσιους οργανισμούς που εμπίπτει στις διαδικασίες της Κοινότητας ανέρχεται περίπου σε 250 δισεκατομμύρια ECU. Οι επιπτώσεις από τις πιθανές οικονομίες που θα προέλθουν από το άνοιγμα της αγοράς δημόσιων συμβάσεων είναι υπέρογκες αλλά δεν είναι εύκολο να προσδιορισθούν ποσοτικά. Βέβαιο εντούτοις είναι ότι οι στατικές άμεσες συνέπειες στο εμπόριο που προκύπτουν από την αυξημένη διείσδυση των εισαγωγών (που βασίζονται στην υπόθεση ότι η διείσδυση των εισαγωγών του δημόσιου τομέα ανέρχεται στο ίδιο επίπεδο με εκείνο του ιδιωτικού είναι λιγότερο σημαντικές από τις επιπτώσεις του ανταγωνισμού (αναδιοργάνωση προκειμένου να απαλειφθούν τα διάφορα είδη αναποτελεσματικότητας) και από τις επιπτώσεις

⁽¹⁾ ΕΕ αριθ. C 319 της 12. 12. 1988. σ. 2.